411. Válassza ki a mondatok közül a tagolatlan szerkezetűeket!

a) Majd reggel! .....
b) Jó reggelt! .....
c) Kisfiam! .....
d) A kisfiamat. .....
e) Vissza! .....
f) Talán igen, talán nem. .....
g) Pedig de! .....
h) Figyelj csak! .....
i) Csitt! .....
j) Hess innen! .....
k) Gyere ide! .....
l) Valószínűleg. .....
m) Fáradtan. .....

412. Írjon két jellemző (de egymástól különböző típusú) példát a tagolt és a tagolatlan mondat átmenetének eseteire! Magyarázza is meg a példákat!

a) .....
.....
b) .....
.....

413. Jellemezze a következő mondatokat szerkezetük (teljesség, tagoltság, bővítettség) szerint! (Pl. *A gyerekek reggel óta énekelnek* – egyszerű, tagolt, bővített, teljes mondat.)

A)
a) – Jössz holnap moziba? .....
b) – Én? .....
c) – Hát persze. .....
d) – És a kutyámmal mi lesz? .....
e) – Vidd el a barátodhoz! .....
f) – Nem lehet, fél tőle a húga. .....

B)
a) – Már beesteledett. .....
b) – Látom. .....
c) – Villanyt kellene gyújtani. .....
d) – Mit? .....
e) – Villanyt gyújtani. .....
f) – Ja, persze! .....

C)
a) – A kutyafáját! .....
b) – Mi a baj? .....
c) – Már megint nem találom. .....
d) – A reszelőt? .....
e) – Igen. .....
f) – A fürdőszobába vittem. .....

D)
a) – Ki az? .....
b) – Én vagyok az, a szomszéd. .....
c) – Azonnal nyitom! .....
d) – Szervusz, nálatok sincs melegvíz? .....
e) – De van, most mosakodtam éppen. .....

414. Miféle szószerkezet és milyen szerkezetű mondat a következő?

Tisztelt hallgatóim!

..... szószerkezet
.....mondat

415. Vizsgálja meg a következő párbeszéd mondatait szerkezet szempontjából! Írja le pontosan, milyen felépítésűek! Pl. *Nagyon szereti a gyerekeit.* = egyszerű, tagolt, bővített, hiányos mondat.

a) – Jó napot. .....
b) – Kézcsókom. Mivel szolgálhatok? .....

c) – Ajándék könyvet szeretnék. .....
d) – Ifjúsági regényt? .....
e) – Igen. .....
f) – Bő választékunk van. Ez a Verne-kötet megfelelne? .....
g) – Mennyibe kerül? .....
h) – 2800 forintba. Igen szép kiadás. .....
i) – Jó lesz. Tessék becsomagolni! .....

416. A megfelelő válasz aláhúzásával feleljen, majd okolja meg válaszát!
Megint jőnek, kopogtatnak.

A mondat teljes szerkezetű — hiányos szerkezetű, mert .....
.....

417. A megfelelő válasz aláhúzásával állapítsa meg a következő egyszerű mondat szerkezetét!

Tárva-nyitva szobámnak az ablaka.

A mondat teljes szerkezetű — hiányos szerkezetű, mert .....
.....

418. *A téli hónapokban korán alkonyodik.*

a) Teljes vagy hiányos szerkezetű-e ez a mondat? .....
b) Hogy nevezzük ezt a mondattípust? .....

419. Írjon példát

a) Tagolt mondatra, melyben nincs sem alany, sem állítmány!
.....
b) Tagolt mondatra, melyben az alany és az állítmány egyetlen főtagban sűrűsödik össze! .....
c) Részeshatározóval bővülő tagolatlan mondatra! .....
d) Helyhatározóval bővülő tagolatlan mondatra! .....
e) Minőségjelzővel bővülő tagolatlan mondatra! .....

420. Milyen fajtájú az alábbi mondat? Húzza alá a helyes válaszokat!

Nem lévén már semmi dolgom, szerettem volna egy jót aludni.

egyszerű	összetett
kijelentő	óhajtó
állító	tagadó

421. Egyszerűek vagy összetettek a következő mondatok? Miért? (Tegye ki a tagmondatok határán a vesszőt, amennyiben szükséges!

a) A gyerek nyögött, ordított, jajgatott. – A mondat ....., mert .....

b) Az apa fáradt volt és ideges. – A mondat ....., mert .....

c) A török állt a fánál és a fűre bámult. – A mondat ....., mert .....

d) Megvette és elolvasta a könyvet. – A mondat ....., mert .....

e) Szuszu arca öreges lett bölcs és megértő. – A mondat ....., mert .....

f) Letelepedett az íróasztalhoz és kihúzta a fiókot. – A mondat ...., mert .....

g) Szótlanul kavartam s vittem aztán az ólakhoz a moslékot a rossz kannákban. – A mondat ....., mert .....

h) Csak fekete copfjai látszottak és lecsúszott fél zoknija. – A mondat ....., mert .....

i) Ajtók nyíltak és csukódtak szavára. – A mondat ....., mert .....

j) Bementem és megvettem. – A mondat ....., mert .....
.....

k) Magas volt a kerítés és fehér. – A mondat .....,
mert .....

l) Nem tudok és nem is akarok segíteni neked. – A mondat .....,
mert .....

m) Leült mellé és megfogta a kezét. – A mondat .....,
mert .....

n) A fiú vizsgázik és a lányok. – A mondat ....., mert
.....

422. Milyen fajtájú a következő mondat? Húzza alá a helyes válaszokat!

Bárcsak minél kevesebb volna a nemtörődöm ember!

a) minimális mondat bővített mondat
b) összetett mondat egyszerű mondat
c) kijelentő felkiáltó felszólító óhajtó kérdő
d) állító tagadó

423. Mi a jellegzetessége az alábbi alárendelt mondatoknak?

Nézd, ez nem fog sikerülni.
Bementem az üzletbe, ahol könyveket vásároltam.

a) .....
.....
b) .....
.....

424. Milyen a következő mondat tagmondatainak a viszonya?

Jaj, elszakadt a kötél! .....

425. Új mondatrész beiktatása nélkül alakítsa át a következő mondatot úgy, hogy az egyszeres tagadásból kétszeres, majd háromszoros tagadás legyen!

Mi sem történt.

a) kétszeres tagadással: .....
b) háromszoros tagadással: .....

426. Szerkesszen két mondatot a *nem tudni* kapcsolat felhasználásával! Az első mondat állító, a második tagadó legyen!

a) állító mondat: .....
b) tagadó mondat: .....

427. *Mindhárman tanúi voltunk a kínos jelenetnek.*

a) Milyen mondatrész a fenti mondat *mindhárman* szava? .....
b) Teljes vagy hiányos szerkezetű ez a mondat? .....
c) Miért? .....

428. Alakítsa át a következő kijelentő mondatot a) felszólítóvá, b) óhajtószós óhajtó mondattá! Ezek után sorolja fel ezeknek a mondatfajtáknak a kötelező kifejezőeszközeit!

Gáspár holnap elutazik.
A) Az átalakított mondatok:
a) .....
b) .....

B) Kifejezőeszközeik:
a) .....
b) .....

429. Melyek (a) a felkiáltó mondat és (b) a felszólító mondat modalitásának a jellemző kifejezőeszközei?

a) .....
b) .....

430. Fejezzen ki felszólítást a következő mondatfajtákkal!

a) felszólító módú állítmányt tartalmazó felszólító mondat:
.....
b) főnévi igenév: .....
c) emocionális intonációval ejtett kijelentő mondat: .....
d) felszólító funkciójú kérdő mondat: .....
e) performatív igét tartalmazó alárendelő összetett mondat:
.....
f) interakciós mondatszó: .....

431. Fejezzen ki óhajt a következő mondatfajtákkal!

a) kérdő mondat: .....
b) óhajtószós óhajtó mondat: .....
c) óhajtószó nélküli óhajtó mondat: .....
.....
d) tárgyi alárendelés, feltételes jelentésárnyalattal: .....
.....
e) aszemantikus határozói alárendelt mondat: .....

432. *a)* Határozza meg pontosan az alábbi mondat fajtáját!

Bár ötösöm lenne a lottón! .....

b) Írja le, milyen grammatikai és lexikális elemek szükségszerűek (kötelezők) és lehetségesek e mondatfajta létrehozásához!
.....

433. A modalitás nyelvi kifejezőeszközei közül melyik mondattípusra jellemző *a)* a feltételes mód; *b)* a kérdő intonáció?

a) .....
b) .....

434. Határozza meg pontosan az alábbi mondatok fajtáját! Írja le, milyen grammatikai és lexikális elemek szükségszerűek (kötelezők) e mondatfajta létrehozásához!

a) Legyen szép időtök a szabadság alatt! .....
.....
b) Elmegyünk holnap az uszodába? .....
.....

435. Alakítsa át a következő kijelentő mondatot *a)* kérdő partikulás eldöntendő kérdő mondattá, *b)* kiegészítendő kérdő mondattá! Ezek után sorolja fel ezeknek a mondatfajtáknak a kötelező kifejezőeszközeit!

Elutazhatunk Madagaszkárra.
A) Az átalakított mondatok:
a) .....
b) .....

B) Kifejezőeszközeik:
a) .....
b) .....

436. Jellemzően milyen fajtájú mondat jön létre (a) felszólító módú cselekvő ige, (b) felszólító módú mediális ige és emocionális intonáció használatával? Állítását igazolja egy-egy példával!

a) ..... mondat, pl. .....
b) ..... mondat, pl. .....

437. Melyek a kétféle óhajtó mondat modalitásának kötelező grammatikai kifejezőeszközei?

a) .....
.....
b) .....
.....

438. Írja az alábbi állítások mellé, hogy igazak-e vagy hamisak!

a) Az óhajtó mondatokban az ige feltételes vagy felszólító módú.
.....
b) Az igekötő és az ige fordított szórendje minden mondatfajtában előfordulhat. .....
c) A kérdő mondatfajta minden típusára jellemző a kérdő intonáció.
.....
d) A kijelentő mondatban nem jelenhet meg a feltételes módú ige.
.....
e) Az emocionális intonáció a kijelentő és a felkiáltó mondatokra jellemző. .....

439. Milyen grammatikai kifejezőeszközök kötelezők a kérdő mondatok alaptípusaiban?

a) .....
b) .....
c) .....

440. Írjon példát

a) kiegészítendő kérdésre: .....
b) nyitott kérdésre: .....
c) alternatív kérdésre: .....
d) eldöntendő kérdésre: .....

441. Mutassa be példák segítségével, hogy a modalitást a nyelv különböző szintjein elhelyezkedő eszközökkel ki lehet fejezni!

a) .....
b) .....
c) .....

442. A modalitás nyelvi kifejezőeszközei közül melyik mondattípusra jellemző *a)* a felszólító mód; *b)* az emocionális intonáció; *c)* a kirekesztő szórend?

a) .....
b) .....
c) .....

443. Léteznek-e a következő szerkezetű óhajtó mondatok? Írjon példát vagy mínuszjelet a kipontozott helyre!

a) tagolatlan: .....
b) az állítmány szempontjából hiányos: .....
c) az alany szempontjából hiányos: .....

444. Melyik az a mondatfajta, amelyben a modalitás szempontjából közömbös az igemód? Állítását igazolja az összes modális altípus és az összes igemód bemutatásával!

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

445. Léteznek-e a következő szerkezetű eldöntendő kérdő mondatok? írjon példát vagy mínuszjelet a kipontozott helyre!

a) tagolatlan: .....
b) az állítmány szempontjából hiányos: .....
c) az alany szempontjából hiányos: .....

446. Milyen fajtájú az alábbi mondat? Húzza alá a helyes választ mind az *a)*, mind a *b)* jelű sorban!
Milyen jó lenne nem ütni vissza!

a) kijelentő felkiáltó óhajtó felszólító kérdő
b) állító tagadó

447. Állapítsa meg a következő mondatok modalitását, és pótolja a hiányzó mondatvégi írásjeleket!

a) Az iránt érdeklődnék, hol találok élelmiszerboltot .....
b) Kérdezd meg Feritől, jön-e játszani .....
c) A járőr azt a parancsot kapta, hogy sürgősen induljon felderítésre ...
d) Sokat késik, ne várjunk rá tovább .....
e) Megmondták neki, hogy máskor jöjjön .....
f) Megkérdeztem tőle, hogy eljön-e.....
g) Induljunk már, miért várnánk tovább.....
h) Vajon megmondták-e neki, hogy máskor jöjjön.....

448. Mi határozza meg alapvetően a mellérendelő összetett mondat modalitását? Írjon egy példát állításának igazolására!

.....,
pl. .....

449. Soroljon fel olyan alárendelő mondattípusokat, melyekben a főmondat kijelentő, a mellékmondat (a) felkiáltó, (b) felszólító, (c) kérdő, és az összetett mondat fajtáját a mellékmondat határozza meg! Mi indokolja a jelenséget?

a) .....
b) .....
c) .....

Az indoklás: .....

450. Milyen szófajú szó lehet állítmány? Töltse ki a megadott szófajok melletti sorokat példákkal (mondatba foglalva). Ahol nincs megoldás, húzza ki a sort!

a) ige: .....
b) főnév: .....
c) melléknév: .....
d) számnév: .....
e) határozószó: .....
f) személyes névmás: .....
g) kölcsönös névmás: .....
h) visszaható névmás: .....
i) mutató névmás: .....
j) általános névmás: .....
k) főnévi igenév: .....
l) melléknévi igenév: .....
m) határozói igenév: .....

451. A következő mondatokban húzza alá az állítmányokat! Lássa el őket betűjellel, majd jellemezze őket szófajilag!

Rövid lábú, alacsony termetű, vastag testű jószág volt ez a kutya. A hasa csaknem súrolta a földet, mellső lábai karikásan görbék, míg a hátsók ikszbe álltak, s így aztán olyan nehézkes volt a járása, mint egy elefántiázisban és magas vérnyomásban szenvedő öregasszonyé. Aránytalanul elosztott, ügyetlenül nagy súlyt kellett cipelnie, tömött húsa volt, súlyos csontjai. És úgy nézett ki a teste, mintha elfelejtett volna ruhát ölteni magára; rövid szálú, sely-

mes, feketén és barnán és fehéren foltozott szőrén átütött bőrének rózsás színe. (...) Meglehetősen ritka dolog, hogy egy élőlény szeme is ronda legyen. Ennek a kutyának taknyosan kék, sárgával pettyezett szemgolyója volt.

a) .....
b) .....
c) .....
d) .....
e) .....
f) .....
g) .....
h) .....
I) .....
j) .....
k) .....
l) .....
m) .....

452. Szerkesszen három egyszerű mondatot! Az elsőben birtokjeles főnév, a másodikban melléknévi kérdő névmás, a harmadikban határozatlan számnév legyen az állítmány!

a) .....
b) .....
c) .....

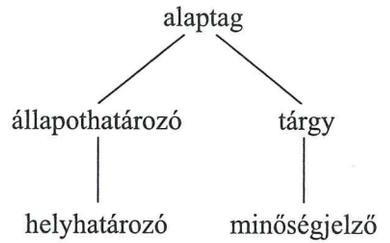
453. Húzza alá a következő mondatok alanyát egyszer, állítmányát kétszer, és írja a mondat mellé, hogy milyen szerkezeti felépítésű az állítmány!

a) A teremben tilos dohányozni. .....
b) Lesz-e eredménye a munkámnak? .....
c) Nyárra nagyfiú lesz belőle. .....
d) Talán még gondolkozhattam volna egy keveset. .....
e) A megszerzett tudás mindig érték és hatalom marad. .....
f) Jó dolgozatot szeretnék írni. .....
g) Meg kell értsél engem. .....
h) Fel kellett volna mennetek az emeletre! .....

454. Írjon egy olyan mondatot, amelyben a halmozott állítmányok kizáró ellentétes kapcsolatban állnak egymással, az alany pedig összetett!

.....

455. Szerkesszen olyan mondatot, amelyben az állítmányi rész szerkezeti felépítése a következő:

.....

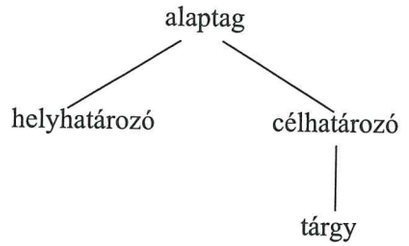
456. Írjon példát az alany és az állítmány a) alaki egyeztetésére; b) értelmi egyeztetésére!

a) .....
b) .....

457. *Mi, akik annyit segítettünk neked, most sem várunk tőled viszonzást.*

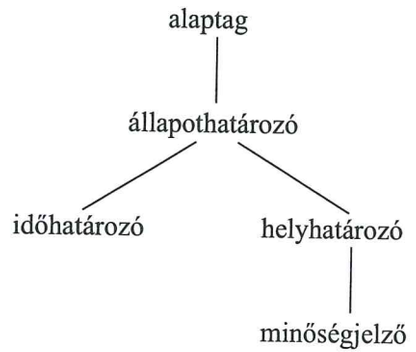
Húzza alá a mondat 2. tagmondatát!
a) Mi a tagmondat alanya? .....
b) Mi a tagmondat állítmánya? .....
c) Magyarázza meg, mi az oka annak, hogy az alany és az állítmány között nincs személybeli egyeztetés! .....
.....

458. Szerkesszen olyan mondatot, amelyben az állítmányi rész szerkezeti felépítése a következő:

.....

459. Készítsen olyan mondatot, amelyben a szerkezetes állítmány felépítése a következő:

.....

460. *Megvan az öreg talán már kilencvenéves is.*

Húzza alá a fenti mondat állítmányát!
Mi a sajátos ebben az állítmányban?

.....
.....

461. Mi az alábbi azonosító mondat alanya és állítmánya? Igazolja megállapítását legalább kétféle transzformációval!

A rögtönzés a szellemi képesség próbaköve.

alany: ....., állítmány: .....

Az igazolások:
a) .....
b) .....

462. Húzza alá a mondatok állítmányait, majd karikázza be azoknak a mondatoknak a betűjelét, melyekben összetett állítmány van!

a) Régen az élettani intézet a harmadik emeleten volt.
b) A húslevesből csak kéttányérnyi maradt.
c) Az a nagy ház száz éve a városi bíróság volt.
d) Zavaróan nagy volt a teremben a zaj.
e) De neked tavaly még volt autód!
f) Lujza nyugdíjaskorára is vérbeli színész maradt.
g) Gyermekkoromban valóban ez volt minden vágyam.
h) Jánoskám, jobban vagy már?
i) Maradj mindig ilyen szép és egészséges!

463. Szerkesszen olyan mondatot, amelyben a halmozott alanyok egyszerű kapcsolatos, az állítmányok pedig fokozó kapcsolatos viszonyban vannak egymással!

.....

464. Alkosson olyan mondatokat, melyekben az alany a megadott szófajú szó! Amennyiben a megoldás nem lehetséges, illetőleg az adott szó megváltoztatná alanyi szerepben a szófaját, húzza ki a sort!

a) ige: .....
b) főnév: .....
c) melléknév: .....
d) határozószó: .....

e) személyes névmás: .....
f) kölcsönös névmás: .....
g) visszaható névmás: .....
h) határozatlan névmás: .....
i) vonatkozó névmás: .....
j) főnévi igenév: .....
k) melléknévi igenév: .....
l) határozói igenév: .....

465. Jelölje ki az alábbi szöveg mondataiban az alanyokat, és állapítsa meg róluk, milyen szófajúak és szerkezetűek!

Azt a cselédlányt nem lehet elfelejteni, a fenségét, a tisztaságát, igen, ha van ebben a világban valaki, aki így tud szeretni, akkor még nincs veszve minden, akkor még reménykedhet az emberiség, lesz holnap is, és benne szépség, jóság, bizalom. Bizony, nehéz mesterség a színészé, mert ilyesmiket kell neki eljátszania. Ilyenkor talán nem is jó színész lenni, mert amikor játsszák a szerepet, akkor az csak játék, és az már valahogy nem az igazi.

a) .....
b) .....
c) .....
d) .....
e) .....
f) .....
g) .....
h) .....
I) .....
j) .....
k) .....
l) .....
m) .....

466. Jellemezze a következő mondatok alanyait! A határozott alanyt jelölje 1-gyel, a határozatlant 2-vel, az általánost 3-mal! Ahol lehet, húzza is alá a mondatok alanyát!

A)
a) Az ember a legfurcsább teremtés. .....
b) Látni már azt az embert? .....
c) Az ember soha nem tökéletes! .....
d) Ezt az embert mindig átverik. .....
e) Látom, megemberesedtél! .....

B)
a) Kiadták a fizetésemet. .....
b) Valaki sikított. .....
c) Akárhova megyünk, mindig csak bajokba ütközünk. .....
d) Mindenki panaszkodik. .....
e) Segítenétek nekem? .....
f) Segíteni kell nekik! .....

C)
a) Mintha lenne itt valaki. .....
b) Szerintem senki sincs itt. .....
c) Mintha elsuhant volna egy árnyék. .....
d) Ne képzelődj, semmit sem látni! .....
e) Ilyen sötétben az ember rémeket lát! .....

467. *Legnagyobb cél pedig itt e földi létben*
Ember lenni mindég, minden körülményben.

Húzza alá a fenti mondatban az alanyt! Milyen sajátos fajtája ez az alanynak?

.....

468. Állapítsa meg, hiányos mondatot eredményez-e az alany elmaradása! Írja a teljes szerkezetű mondatok mellé, hogy milyen fajtájú alany törlődött!

a) A tömegben is messziről észrevett engem. .....
b) Néhány éve beneveztem egy népdalversenyre. .....
c) Tél végén korán esteledik. .....
d) A jelentkezési lapot figyelmesen kell kitölteni. .....
e) Mikor hozzák már azt a levest? .....
f) Mindannyian lemásoltátok a tábláról a mondatokat? .....
g) Vigyázzunk környezetünk tisztaságára! .....
h) Neki is igencsak kijutott az idén! .....
i) A polgármester személyesen keresett föl engem. .....
j) Petőfit sokan szavaltak a versenyen. .....

469. Szerkesszen olyan mondatot, amelyben az alany és az állítmány is összetett!

.....

470. *A tett halála az okoskodás.*

Mi ennek az azonosító mondatnak az alanya és az állítmánya? Igazolja megállapítását transzformációkkal!

a) .....
b) .....
c) állítmány: .....; alany: .....

471. *Másnak a mulasztásáért nem lehet felelősséget vállalni.*

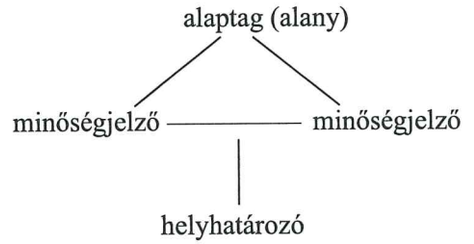
Alakítsa át ezt a mondatot háromféleképpen úgy, hogy a puszta alany alapszavából alkotott ható ige megfelelő alakja legyen az állítmány, az alany pedig mindhárom esetben általános legyen!

a) .....
b) .....
c) .....

472. Milyen szófaj bővítményeként jelenhet meg alany? Mutassa be mindhárom lehetséges szerkezetet egy-egy példával, és nevezze meg az alaptagokat is!

a) .....
b) .....
c) .....

473. Írjon egy olyan mondatot, amelyben a szerkezetes alany felépítése a következő:

.....

474. Szerkesszen olyan mondatot, amelyben a szerkezetes alany felépítése a következő:

.....
.....

475. Írjon példát a következő alanyokra:

a) tapadásos alany: .....
b) összetett alany: .....
c) halmozott alany: .....
d) határozatlan alany: .....
e) egyszerű alany: .....
f) általános alany: .....
g) implicit alany: .....
h) határozott alany: .....

476. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) A barátnőmnek ellenőri képesítése van.
b) Oda tudtam volna rohanni, ököllel a képébe vágni.
c) Tietek vagyok.
d) Gábor fiam Bécsé, / Oda is van nőve.
e) Maguk nem jönnek?
f) Erre még csak gondolni sem volt jó.
g) Az ismerőseim közül ők a legbarátságosabbak.
h) Mikorra kell megírni az önéletrajzot?
i) Vigadni látszott az egész világ.
j) Ügyesek legyetek holnap!
k) Ebből a tanulmányból nem lehet publikáció.
l) A pártütő te vagy.
m) Sokan nem tudtak elindulni a nagy vihar miatt.
n) Hasznos feladat a játékvezetők közelebbi bemutatása.
o) Bálint kislánya kétéves múlt.
p) A siker és az elismerés mindig a nyilvánosság elé lépőé.
r) Még mindig havazik, pedig már tavaszodni kellene.
s) Csupa haj a ruhád.
t) Nem a tanár, hanem a diákok fogják megoldani a feladatot.
u) Alig múltam ötvenesztendős.
v) Még gyakorlott írónak is becsületére válnék igaz és jó regényt írni ebből a históriából.
z) Nyolcszáz forintom maradt még.

477. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) A mai piacon a szőlő a sláger.
b) Hát ilyen kellene neked?
c) Igazán kedvesek vagytok hozzám.
d) Nem vagyunk bogarasok, kisasszony, csak önfejűek.
e) Uram, tárja elő a bizonyítékait!
f) A versenybe öten még benevezhetnek.
g) A ház az idősebbiké, a nyaraló és a kocsi a fiatalabbiké.
h) Látni már a szárazföldet?
i) Nem tudnak mit mondani egymásnak.
j) Gondban vagy?
k) Abban a faluban már csak százötvenen laknak.
l) Légy erős: a légy erős.
m) Szabad ebbe belekukkantani?
n) Van nálad egy húszas?
o) Sehol senki.
p) Ebből a gipszből már nem lesz öntvény.
r) Meg szerettem volna nézni a házadat.
s) Oda tudsz menni hozzájuk?
t) Az iskolánknak három bejárata van.
u) A cégünknek eddig húsz intézménnyel van megállapodása, de további kapcsolatok is vannak kibontakozóban.
v) Elvira csak négy hete volt férjnél, amikor az igazgató utasítására egy hónapra külföldre kellett utaznia.
z) Hol az új tollam?

478. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Lehetett volna akár művész is belőle.
b) Mózes vagyok, Lévi nemzetségből.
c) Péter éppen húsz múlt.
d) Tanulság azért akad, amit az esetből nem levonni dőreség lenne.
e) Legyen vége már!
f) Hát, nincs igazán kedvem órán ülni!
g) Az enyém sikerült a legjobban.
h) Figyelj ide, képtelenség mindenben tökéletesnek lenni!
i) Kié volt ez a füzet?
j) Mikor lenne időnk elolvasni ezeket a könyveket?

k) Nem tudtam volna elfelejteni.
l) Semmit sem lehet látni.
m) Komoly, sőt tragikusan komoly a nyugdíjasok helyzete.
n) Ezt ma már késő kideríteni.
o) A tiétek a nagy ebédlőasztal lesz.
p) Idén megint Robi lett az első.
r) Már csak egy hét volt a tusáig.
s) Puskás Gábornak már nem jutott a békacombból.
t) Zsuzsinak kék napszemüvege volt.
u) Az az érzésem, hogy a művészetem nem lesz teljesen megállapodott.
v) Hogy vagy?
z) Ide, ide, emberek!

479. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Nem volna időd kicsit foglalkozni velem is?
b) Szeretetből megbocsátani: kegyelem, segíteni: igaz ajándék.
c) Zénó februárban múlt kétéves.
d) A csapat megmentői már csak ti lehettek.
e) Ez érted van.
f) Jó napot, szomszéd!
g) Nagy szerencse ilyenkor a többieknél magasabbnak lenni.
h) Polgármester is lehetett volna belőle.
i) Sokan mentek el az ülésre.
j) Az új évet kell megénekelnem.
k) Fent voltam a könyvtárban.
l) Lizi, mennyire lefogytál!
m) Nem szabad bemenni.
n) Semmi ok sincs a félelemre.
o) Biztos vagyok benne, hogy nincs igazad.
p) Hol a radírom?
r) Nem akarok egyedül maradni.
s) Ő is ügyes volt ám!
t) Tetteink vezérelve: élni és élni hagyni.
u) Az ilyesmit tudatni kell a közösséggel.
v) Én csöndes kis emberke lettem.
z) Mit is mondhattak volna?

480. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Az igazat kell mondjuk.
b) Itt csupa por minden.
c) Ne maradjatok többé tudatlanok!
d) Pistának piros arca van.
e) A zaj erősödni hallatszott.
f) Ide csak hárman férnek be.
g) Mi van abban a dobozban?
h) Nem volt kedvem fölállni a székből.
i) Sokkal nagyobb baj lenne, ha vissza kellene mennem.
j) Az örök fiatalság egyik receptje a sok mozgás.
k) A farkasok ők, mi meg farkasvadászok vagyunk.
l) Hol a fél pár zoknim?
m) Nem jó magányosnak lenni.
n) Józsefnek még köszönni sem maradt ideje.
o) Mióta vagytok ilyen lelkesek?
p) Palkó, figyelj ide!
r) Uccu neki!
s) Hogyan kell bánni a trópusi virágokkal?
t) Most kezdett oszlani a köd.
u) Annyira nem jó itt?
v) Apám 70 éves múlt már.
z) Itt szinte lehetetlen igazságosnak maradni.

481. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Mikor volt itt utoljára festve?
b) Ötvenen pályáztak a négy üres kirakat berendezésére.
c) Tejből elég lesz két deci is.
d) Hol az édesapád, kislányom?
e) Jó lenne sietni.
f) Kendé bizony az árnyéka!
g) Nem bírom elviselni az önzését.
h) Reggel óta jó néhányan megfordulhattak ebben a kis szobában!
i) Volt mit hallania.
j) Bárhogy lesz is, te a barátom maradsz.
k) Hát bizony, Zsuzsikának is ilyen lenne jó.

l) A műhelynek ott volna a legjobb helye.
m) Látom az urakat, tizennyolcan vannak.
n) Na, Marci, készítsd elő az igazolványokat!
o) A kocsi ajtaján lévő címeren két kard volt keresztbe téve.
p) De jó dolog gyerek lenni!
r) Ilyen körülmények között nagyvonalúbb is maradhatott volna.
s) Maradhatna ez a labda a miénk, tanár úr?
t) Nagyon magasan van az alma, hogy lehetne megszerezni?
u) Nálad nem is tudnék ügyesebb lenni.
v) Tudtam, hogy te vagy a mi emberünk!
z) Az ingek kivasalva, minden a helyén.

482. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) A férfi nem látszott észrevenni a hölgy érdeklődését.
b) Ebben hinni azonban csak csodavárás.
c) Holnap otthon maradsz?
d) Ne haragudj, haverom!
e) Nyolckor már minden bolt zárva.
f) Soma orvos is lehetett volna.
g) Száz szónak is egy a vége.
h) Vége a mesének?
i) A fagyi a gyerekeké, a virág az édesanyjuké.
j) Dönteni e sajnos nem kitalált história dolgában korai és helytelen cselekedet volna.
k) Hát mi lesz így belőled, kisfiam?
l) Leginkább ilyen apróságokon lehet lebukni.
m) Nehéz lehet ápolónőnek lenni.
n) Ősz haja rövidre nyírva, s kecskeszakálla sem tudta elrejteni csapott állát.
o) Reménytelen vállalkozás lenne mindenkivel jó barátságba kerülni.
p) Volt egy régi zongorám.
r) A vihar lassan enyhülni látszott.
s) Csak tudjuk, hova kell menni!
t) Ezért fontos az éberség és az előrelátás.
u) Jancsikám, várj!
v) Miklós már hallótávolságon kívül volt.
z) Nekem nem kell ennyi.

483. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Nincs kire hagynom a gombfocikészletemet.
b) Okos vagy, fiacskám.
c) Senki sem reménytelen eset az iskolában.
d) A násznagy állva maradt, míg a többiek helyet foglaltak.
e) Jaj, olyan kimerült vagyok!
f) Nem lehet látni, van-e benn valaki.
g) Ötkor el kell rohanjak egy értekezletre.
h) Ki vagy te?
i) Bizony, nagy volt a veszedelem.
j) Nehezen akaródzik talpra állni.
k) Rossz dolog mindenki céltáblája lenni.
l) Ennyi fog látszani belőle.
m) Hol az édesapád?
n) A követség, a lakások el voltak látva légkondicionáló berendezésekkel.
o) Csak ketten élnek a házikóban.
p) Hasznos lenne végre bátrabbnak lenni.
r) Már nyolcvankét éves múlt!
s) Neked kell uralnod gondolataidat.
t) Szegény maradt egész életében.
u) Hozzák már azt a levest?
v) Aztán pedig be kellene dobjuk a lottószelvényeket is.
z) Hárman sem bírnátok súlyos buzogányát.

484. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Magam vagyok a föld kerekén.
b) Nekünk nincs miről beszélnünk egymással.
c) Szerintünk is jó nevelő lett volna belőle.
d) Itt a helye.
e) Az én nagymamámnak csupa-csupa ránc az arca.
f) Fehér nem szűnik meg engem bosszantani.
g) Nálad nem is akarok okosabb lenni.
h) Sok ezer ilyen házigazdát találni.
i) Egy szerető arcot látni igazi öröm.
j) A repülőgépen százötvenen voltak.

k) Józsi búslakodni látszott, fel kellett hát vidítani.
l) Ő már elmúlt tizennyolc éves!
m) Későre jár.
n) Ebben nem fogsz örömet találni.
o) Művész is lehetett volna.
p) Tiszta macskaszőr ez a takaró!
r) Az öregek otthonába is éppen ilyen kellene.
s) Jogtalan előnyért nem is kevesen készek elszenvedni az erkölcsi hátrányt.
t) Nincs mitől tartanunk.
u) Vissza, vissza, asszonyom!
v) Ajtó, ablak tárva.
z) Hosszú haja volt mindkét lánynak.

485. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Artista vagy?
b) Le tudtam volna mondani róla.
c) Nekem tényleg mindenkié nagyon tetszett.
d) Nem maradtak tíznél többen.
e) Az oktatás az élete értelme.
f) A ház továbbra is a családé maradt.
g) El fogok mosogatni tisztességesen.
h) Minden szoba ki volt világítva.
i) Szíveskedjél kedvesebb lenni a vendégeimhez!
j) Vissza mersz nézni a megtett útra?
k) Jó hírt hallani kész felüdülés.
l) Barátomnak sok az irigye.
m) Ilyen csomagolásban az étel három napig is friss marad.
n) Át kell írjam a fogalmazást.
o) Jobb nekünk a Vértes vadonában.
p) Miért nem maradtál hűséges ehhez a becsületes fiúhoz?
r) Okosabb is lehettél volna.
s) Sok kell.
t) Érdemes óvatosnak lenni.
u) A nővérem már elmúlt tizennyolc éves.
v) Hiábavaló lenne a kérdésről szavazást nyitni.
z) Van gond még más is!

486. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Miért vagytok ennyire szigorúak a gyerekkel?
b) Az sem volt már titok előtte, mi történt aznap éjjel.
c) Kapni itt ananászos rágógumit?
d) Nem lehetne mégis maradni?
e) Bátor leszek.
f) A tünetek idegi eredetűek.
g) Istenem, úgy meg vagyok hatva!
h) Megérkezett az IBUSZ vezette csoport.
i) Rövid távú célunk a teljesítményarányos bérezés és a méltó munkakörülmények biztosítása.
j) Csak bátorítani akartam volna a csapatot.
k) Még a tévében is sűrűn hallani pösze beszédet.
l) Marikám, annyira csinos vagy ma!
m) Ebből ennyi éppen elegendő.
n) A szó elszáll, az írás megmarad.
o) A hosszú élet titka a rendszeres testmozgás.
p) Hisz bűnösök vagyunk mi...
r) Ne akarj megsérteni, drága barátom!
s) Nem kellene két kézzel fognod a volánt?
t) Ő lesz az új főnökötök.
u) Szerinted kié itt a legérdekesebb rajz?
v) El kellett fogadjuk a szomszéd érvelését is.
z) A síndarabot nyolcan vitték.

487. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Majd lesz neked, Jóska!
b) Orvos is lehetett volna belőle.
c) Komoly tanulásról szó sem lehetett.
d) Nem vagyok elég bátor nekivágni a hegynek.
e) Én büszke vagyok a konyhámra.
f) Ki az?
g) Józsi úr mindig tanár szeretett volna lenni.
h) Nekünk már ezer könyvünk van.
i) Az unokatestvérem rendező akart lenni régen.
j) János és Géza jó barátok maradtak.

k) Gyorsan, gyorsan!
l) Te vagy a párom.
m) Volt mit aprítaniuk a tejbe.
n) Meg kell a palánkot döngetni körüle.
o) Neked csak ennyi kell?
p) Elég lesz almából két kiló?
r) A könyvtárak júliusban nincsenek nyitva.
s) Ez a könyv még az apámé volt.
t) Még mindig nincs elég tapasztalata ennek a hetven évnek.
u) Nincs mitől félni.
v) Vince jobbnak látta elhallgatni.
z) A csomagod a hűtő mellett!

488. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) A fásult kebelnek nincsen költészete.
b) Ebből az anyagból lesz a báli ruhád.
c) És ez mire lesz jó?
d) Micsoda két bolond vagyunk mi!
e) Itt az ideje, hogy eladjuk a tanyát.
f) Péternek nem lehet megtudni a titkunkat.
g) Elő kell készítsük a rajzeszközöket.
h) Lehet még újságíró is belőled.
i) Nem érdemes szomorúnak lenni.
j) Pont ilyen volna jó a kiállításra is.
k) Sokkal jobbak akartunk lenni.
l) Ennyi feltétlenül kell.
m) A kutya kint maradt.
n) Képtelenség mindenben tökéletesnek lenni!
o) Nem volt más választása.
p) Vidámabbak már nem is lehettetek volna.
r) Húszan voltak a kiránduláson.
s) A tied nem fáj?
t) Ferenc és Kati válófélben vannak.
u) Kedvesem, lenyűgöző vagy!
v) Mi oka lenne valótlant álltani?
z) Nagy Józsefnek hívják, de Józsi úrnak illik szólítani.

489. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Tegnap múltam húszéves.
b) Nini, ott a szarvas!
c) Lehetett volna akár csoportvezető is.
d) Nincs már semmi baj.
e) Természetesen hiba lenne nem látni az értetlenséget.
f) Hárman közösen talán csak ki tudunk találni valami okosat.
g) Az okosabb úgyis én vagyok.
h) Hol a sör, a bor meg a szóda?
i) Minden a mienk!
j) Nem szabad ennyire igazságtalannak lenni.
k) Tudnotok kell, mi a legrosszabb.
l) Az ének erősödni hallatszott.
m) A magasabbik én voltam.
n) Tökéletes bátorság: tanúk nélkül cselekedni azt, amit megtennénk a világ szeme előtt.
o) Ez csak Marika lehetett.
p) A szekrény felső polcán kalapok, középen pulóverek.
r) Jó érzés lehet mindenkinél okosabbnak lenni.
s) Nagyapám hetvenéves múlt.
t) Ott az ürge!
u) Vetve ágyad puha melegen.
v) Egyiküket azonban mindnyájan kedveljük.
z) A repülő közeledni látszik.

490. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Hát szabad közbevágni, ha a másik beszél?
b) Még mindig nincs elég humorom?
c) Nem tudunk most beszélgetni, éppen indulóban vagyunk.
d) Pillanatnyi előnyért kár feladni elveinket.
e) Csak testvér marad az, aki egyszer testvér.
f) A régi kép a Kovács családé maradt.
g) Kinél voltál?
h) Kirakatrendező is lehetett volna belőle.
i) Nem tudok segíteni neked.
j) Nem volt mit ennie.

k) Aki egyszer becsapott, maradjon számodra mindig gyanús.
l) A ház a bátyámé maradt.
m) Jobb becsületesnek lenni.
n) Örökre hűséges maradt társához.
o) Péter 20 éves múlt júliusban.
p) Van szeretőm tizenhárom.
r) A nyugodt lelkiismeret egyik titka a rossz emlékezőképesség.
s) Helga keze vastagon be volt pólyálva.
t) Kié lesz ez a könyv?
u) Én nem vagyok a te személyi titkárod.
v) Magának mindig van forralni való bora?
z) Mindenütt találkozni magyar származású pincérrel.

491. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Végleg elválaszthatatlanok lettünk.
b) Belőled egyszer kritikus lesz!
c) Sajnos, én vagyok az idősebb.
d) A dinnye nyolc darabba volt vágva.
e) Jó érzés volt közismert lenni.
f) Megint Paripa lett a befutó.
g) Nincs semmi veszve.
h) Jól áll neked a pöttyös.
i) Egyszer majd az életed lesz a tét.
j) Jóska és Matyi jó barátok voltak.
k) Mennyi a párizsi?
l) Nyakunkon a török.
m) Olyan jó lenne örökké fiatalnak lenni!
n) Vége a nagy munkáknak falun.
o) Annyira meg vagyok hatva, hogy én lettem a különdíjas!
p) Ki volt ebben a társaságban a leggyorsabb?
r) Olyan kell nekem is.
s) Nyolcszáz forintot tessék hozni.
t) Szerintem jó igazgató lenne belőle.
u) A tények a professzort látszanak igazolni.
v) Az egyén nem köteles bölcsebbnek lenni egy egész nemzetnél.
z) Hárman mentek világgá.

492. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Jó volna politikusok tanácsadója lenni?
b) Ki volt a hibás?
c) Nem volt ez az ajtó bezárva?
d) Te legyél az összes gyerek között a legokosabb!
e) Van számomra mondanivalód?
f) Az én dolgom lesz pótolni a hiányosságokat.
g) A falakon köröskörül apró repedések.
h) Ez egyszerűen szerencse dolga.
i) Kedves ötlet lenne a névnapjára új függönyt varratni.
j) Még ma be kell néznünk hozzá.
k) Muszáj lesz lehoznunk az esőkabátokat.
l) Nem könnyű ilyenkor megfontoltnak maradni.
m) Ők a megbízható nemzedék.
n) A tiéd utazik a kiállításra?
o) Én vagyok itt az egyedüli orvos?
p) Ketten akarták ezt fölemelni.
r) Megpróbált paraszt maradni, kaszálni, kapálni, nyűni magát.
s) Érdemes lenne a könnyebbik feladattal kezdeni a dolgozat megoldását.
t) Lehet keresgélni a tökéletes, való igazságot, de félő, hogy az mind-örökre a két ember titka marad.
u) De jó lenne örökké kiskamasz lenni!
v) Már rég elmúltam húszéves.
z) Nincs kivel beszélgetnem a bánatomról.

493. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Van ő annyira bátor, hogy kiáll ezer ember elé!
b) Belőlünk még zenekar lesz egyszer!
c) Jól vagyok.
d) Nem jó magányos lenni.
e) Valami végre mozdulni látszik.
f) Be akarok menni hozzád.
g) A gondok elől elfutni: gyávaság, magunkba zárkózni: ostobaság.
h) Kik lehettek ezek?
i) Mind elköltötte a pénzét ez a kutya ember!
j) Nincs igazad.

k) Elsők lettünk a tegnapi versenyben
l) Megpróbált higgadt maradni.
m) Nemsokára már hatan leszünk.
n) Sok lesz a jóból.
o) A világkupa a miénk maradt.
p) Ez maga a Szahara!
r) Megéri neked ennyit foglalkozni az üggyel?
s) Nálunk többször látni a vadlibák vonulását.
t) Tizenhét esztendős múlt a gazda éppen.
u) A kazetta egy napig maradhat nálad.
v) Buta vagy, fiacskám.
z) Gáncsolni könnyű, méltányolni nehéz.

494. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Nem könnyű feladat: minden helyzetben önzetlennek lenni.
b) Tessék szíves lenni két kiflit adni!
c) Van mit tanulnunk arról, hogy kell egy várost lakhatóvá tenni.
d) A falon négy nagy festmény.
e) Épp ennyi kell nekünk is.
f) János, első lettél!
g) Mama, hol a kardigánom?
h) De jó ebben a forró vízben ücsörögni!
i) Mindig tisztességes maradt.
j) Te vagy a fogó.
k) Adós maradtam a történet végével.
l) Nem mindig könnyű becsületes maradni.
m) Vajon illik-e szemetelni az utcaseprő előtt?
n) A fölásott föld lélegezni látszott.
o) Én szeretném elmesélni neked.
p) Jövőre ötszörösét kell öntözzük.
r) Lehetett volna még kicsit beszélgetni.
s) Nem tudom elviselni az önzését.
t) Norbert egyre jobb állapotban volt.
u) Szép lenne szép lenni.
v) A munka a szerkesztőé, a hírnév a műsorvezetőé.
z) Egy apró sikerélményért is érdemes küzdeni.

495. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Lehet vacsorázni!
b) Nehéz ebben az ügyben higgadtnak lenni.
c) Udvarias vagy.
d) A megbízás a tiétek maradt.
e) Furcsa lehet itt a főnökasszony húgának lenni.
f) Honnan ez a sok pénz?
g) Azé kell, akié a legszebb.
h) Milyen a húsleves?
i) Te nem akarsz erős maradni?
j) Valami egyébre kellett volna hivatkozni.
k) Fénymásolatból ennyi is elég lesz az egész csoportnak.
l) Az arcokon mosoly, a szemekben meghatottság.
m) Miért ez a szigorú hallgatás az ügyről?
n) Nem kellett volna annyira rohanni.
o) Annyi szükséges legalább, hogy eltartson egy hétig.
p) Katona vagyok én.
r) Mennyi az idő?
s) Szomorúbb már nem is lehettél volna.
t) Az igazán fontos feladat: saját elvárásainknak megfelelni.
u) Elmúltam húszéves.
v) Miért vagy úgy elkeseredve?
z) Uraim, a hangversenyt nem illik zacskózörgetéssel zavarniuk.

496. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) A legelső hetek szinte repülni látszottak.
b) Kell neked körtéből öt kiló?
c) Nem vagy valami szórakoztató!
d) Ügyesek voltatok, gyerekek!
e) A gyereknek kell megoldaniuk a kapott feladatot.
f) Éppen az enyém kell neked?
g) Kié volt a legszebb alkotás?
h) Miért e nagy riadalom?
i) Nem lehetetlen kritikus helyzetben is higgadtnak maradni.
j) Az ajtó nyitva.
k) Hűha!

l) Még csak két hónapos múlt!
m) Merre az iroda?
n) Csupa sár a cipőd!
o) Mióta vagytok ilyen kritikusak a főnökkel?
p) A gyáva is bátor lesz.
r) Csak ketten voltunk a szobában.
s) Ez az új fodrászunk volt.
t) Kisfiam, tiszta sár a kabátod!
u) Mégis felülkerekedni látszik a józan belátás.
v) Nehéz lenne most nyugodt maradni.
z) Ti voltatok a legravaszabb társaság.

497. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) A gyereknek nem szabad beleszólniuk a vitába.
b) Ez örökké a mi kettőnk titka marad.
c) Hová, hová, édes férjem?
d) Most valahogy nincs erőm felállni és levenni a polcról a szótárt.
e) Minden az övé lesz.
f) Rab vagy, amíg a szíved lázad.
g) Akár pap is lehetett volna nagyapámból.
h) Itt vagy végre, Róbert Gida?
i) Linának tanítónői diplomája van.
j) Lehetetlen teljesen elfogulatlannak maradni.
k) Milyen volt a kiállítás?
l) Tésztából kevés lesz ennyi egy tizenkét fős családnak.
m) Vagy ötvenen vártak felülvizsgálatra.
n) A hőség minden kétségen kívül csökkenni látszott.
o) Eddig egyike volt az összetéveszthetőknek, mostantól fogva összetéveszthetetlen.
p) A második üveg bornak a fele megmaradt.
r) Csak négyen voltak táncórán.
s) Ilyen kell Vilinek is.
t) Kié volt az elfojtott sóhajtás?
u) Mikor volt ez utoljára kimosva?
v) Sikertelen próbálkozás volt mindenki számára jó időpontot találni.
z) Annyi kell nekem is.

498. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Feri, hogy megizmosodtál!
b) A jelentkezők közül a legjobb szerintem te voltál.
c) Jó voltál?
d) Megöntözni a virágokat továbbra is a te feladatod marad.
e) Én csak segíteni szerettem volna mindenkinek.
f) Maradt még elég a mézből?
g) Sérülésnek nyoma sem volt rajta.
h) Tán nem vagyok szerencsés?
i) Boldogsággal csordultig a kebel.
j) A nagy deszkákat öten cipelték ki az építkezésre.
k) Gyerünk be gyalog a sűrűbe!
l) Menyasszony és vőlegény lettek.
m) Szeptembertől még polgármester is lehetne.
n) Továbbra is barátok maradunk.
o) A vonat már közeledni látszik.
p) Gyermekkorom óta barátja és csodálója vagyok a Balatonnak.
r) Jövőre is diák maradok.
s) Jó lenne olykor élelmesebb lenni.
t) Drága barátom, mi lett belőled?!
u) Jóska mindig becsületes maradt.
v) Nincsenek ők olyan ügyesek.
z) Tied maradhat a könyv.

499. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Csak ennyi kell.
b) Maguk hová óhajtanak leülni?
c) Mi vagyok én?
d) Családostul berontani a barátokhoz nem lesz sem okos, sem szerencsés dolog.
e) Ti vagytok a legügyesebbek.
f) Előbb a kis csupor mézet kellene megegyed.
g) Kié tetszett a legjobban?
g) Sehol egy lélek.
i) Érdekes játék a foci: mindenki ugyanazt a labdát kergeti.
j) Hé, emberek, hova, hova?
k) Lehetett volna akár újságíró is.

l) Rossz volt embernek lenned a világon!
m) Anyám szájából édes volt az étel.
n) A királyi és főpapi udvarok megszűntek vezető művelődési központok lenni.
o) Blanka még csak huszonöt múlt.
p) Jó lenne megállni.
r) Milyen jó szegény, becsületes ember lenni!
s) Ezen a héten Aranka szabadnapos volt.
t) Mennyi az idõ?
u) Én nem vagyok a te játszótársad!
v) A kombinációk inkább látványosak, semmint veszélyesek voltak.
z) Csak drága belépőjegy van már.

500. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Legyünk őszinték: ez egyik félnek sem jó.
b) Szép feladat a szegények tanítója lenni.
c) Tárva-nyitva a szobámnak az ablaka.
d) Ennyi kell.
e) Az öcsém tegnap múlt harmincéves.
f) Jó néha egyedül lenni.
g) Mi itt mindannyian bűnrészesek vagyunk száz rabszolga kizsákmányolásában.
h) Ennyi kevés lesz.
i) Igyál, amíg az üvegben tart!
j) Maradj te csak mindig ilyen!
k) Teremtőm, mi lett belőlem, szegény árvából?
l) Az információs irodának tegnap óta új vezetője van.
m) Innen már látni a menedékházat.
n) Nem vagyok nagyon igényes.
o) Tálalva van.
p) Errefelé nem termesztenek repcét.
r) A könyv az apámé.
s) Azok hárman hallgatnak és néznek.
t) Eszem ágában sincs még esténként is bámulni őket!
u) Jó dolog néha egyedül lenni.
v) Nincs ott kinn a juhnyáj méla kolompjával.
z) Próbáltam megérteni a barátomat.

501. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) A kulcs a lábtörlő alatt.
b) Be kellene menjek a főnökhöz, de nem merek.
c) Félre van csúszva a nyakkendőd.
d) Katinak csupa macskaszőr lett a szoknyája.
e) Szeretnék a barátod maradni.
f) Teste a földé, földművesé lelke.
g) Csak kérdezni szerettem volna valamit.
h) A művészmoziban szinte mindig kevesen vannak.
i) Helga nemrég múlt harminc.
j) Ma még nem tudni, milyen döntés születik.
k) Semmi sem nehéz.
l) Dehogy lesz kedvem ma még mosogatni is!
m) Jobb lesz csendben maradni.
n) Ezzel a dolog el is van intézve.
o) Jaj, de kényes vagy, galambom!
p) S az sem szempont, hogy irigyelt ember leszel.
r) Szerteszét az egész család.
s) Elsősorban őt kell hibáztatnunk.
t) János húsz múlt.
u) A nagyszüleid jó tanárok lehettek volna.
v) Éppen ilyen illene a te bőröd színéhez is.
z) Látod, ez a hajviselet mindig elegáns marad.

502. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Nézd meg, ki vagyok!
b) Olyan nehéz okosnak lenni!
c) Ez a dicsőség még az ősöké volt.
d) A világ egy rozzant csárda.
e) Hát ti kik vagytok?
f) Nehéz feladat pilóta lenni.
g) Ott jó meleg van.
h) Az unokám kétéves múlt húsvétkor.
i) Szerettem volna megmagyarázni a tegnap történteket.
j) Hinni kellett nekik.
k) Az országban ti vagytok a legjobbak.

l) Hol az anyád?
m) Pontosak voltunk.
n) Szerintem viccből elég lesz ennyi mára.
o) A pénznek nincs szaga.
p) Enyém lehet ez a könyv?
r) Ezzel sikerült vérig sértenie Hedviget.
s) Nem tudni, mitől fél.
t) Kevesen maradtunk a teremben.
u) Miért e sok vita?
v) Sok kiadásunk lesz most.
z) Az üveges konyhaajtó zárva.

503. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Ő is van ám olyan ügyes!
b) Péter szorgalmasabb lehetett volna.
c) Ez ellen tiltakozni kellett.
d) Nagyapám nyolcvanhárom éves múlt a nyáron.
e) Szerinted elég lesz zsömléből hat darab?
f) Legközelebb körültekintőbbek legyetek!
g) Akár festő is lehetett volna.
h) Az ajtó előtt szemetesláda.
i) Kije vagy te Marikának?
j) Milyen érzés a város vezetőjének lenni?
k) Péteré sikerült a legjobban.
l) Beteg vagy?
m) Körülbelül ezren hallgatták a szónokot.
n) Mindig hű maradt az álmaihoz.
o) Szegények voltunk.
p) Az ól ajtaja kitárva.
r) A vers egyik üzenete a békevágy.
s) Lassan el kellene már indulni.
t) Mi lesz a tanulással, gyerekek?
u) Szerettem volna odarohanni hozzá és megrázni a kezét.
v) Le tudtam volna rohanni, ököllel a képébe vágni.
z) Kétezren harcoltak húszezer ellen.

504. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) A tied maradhat a könyv.
b) Katonának nem jó lenni.
c) Mit csinálsz most, Vera?
d) Pont ekkora kellene az én lakásomba is.
e) A nyáron múltam tizenhét.
f) Ebbe a fülkébe már csak ketten férnek be.
g) Fiúk, erősek vagytok!
h) Ne légy már annyira elkeseredve!
i) Rossz iskolaigazgató lányának lenni.
j) Szerettem volna kicsit belenézni a naplóba.
k) Észre sem venni dús barna hajában azt a néhány ősz hajszálat.
l) Amit kiszedsz, azt meg is kell enned!
m) A színház december 10-ig tatarozás miatt zárva.
n) Ezt a könyvet már régen el szeretném olvasni.
o) Gyerekek, már nem lehetünk utolsók!
p) Sietnünk kell.
r) Hol a kockás ingem?
s) Mi lesz vacsorára?
t) Sokan voltak az előadáson.
u) Borulni látom az eget.
v) A politikus nem volt kemény katona.
z) Hány évesek vagytok?

505. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Jó egészséges lenni.
b) Meg kellene lepjük a vásárlókat.
c) Nem maradtak sokan.
d) Én soha nem tudnék senkivel kegyetlen lenni.
e) Az ifjúság nevelésével kiemelten törődni nem túlzott feladat.
f) Jó volna egy kicsit ügyesebb lenni.
g) Menedzser is lehetett volna belőlem.
h) Ruházatra és gondolkodásra nézve eléggé vegyes társaság vagyunk.
i) Az égen néhány felhő.
j) Jó lesz neked ennyi is!
k) Lehettem volna akár jógaoktató is.

l) Nem tudtam volna búcsú nélkül elmenni.
m) Ott nem fogsz igazi barátot találni.
n) Egyre inkább tele voltam pókhálóval.
o) A bejárat fölött színes táblás ablak.
p) Én egy kis felhő vagyok.
r) Meg kell vegyük a csomagolópapírt.
s) Nincs semmi különös baj.
t) Én már készen vagyok!
u) A szórakozóhelyek zsúfolva, mindenki mulat, táncol.
v) Mennyi a kifli?
z) Nehéz volt otthagynom a fiamat.

506. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Hát itt minden be van zárva?
b) Ebben a boltban kevés az udvarias eladó.
c) Ilyen az élet!
d) Milyen a miniszter húgának lenni?
e) Régen fel kellett volna öltöznöm.
f) Ma még sok dolgom van.
g) Én voltam a család képviselője a falu előtt.
h) Nagy butaság a kelleténél okosabbnak lenni.
i) Nem volt miről beszélnünk egymással.
j) Én ennél már nem tudnék gyorsabb lenni.
k) Mi vagyunk az élet fiai.
l) Ma is akadt bőségesen tennivalóból!
m) Az én ötletem volt, hogy a ruhásszekrényt a sarokba tegyük.
n) A tévé is ki volt kapcsolva.
o) Ha egy varázsló illegális átkot akar szórni rád, nem fog előre figyelmeztetni.
p) Itt-ott találni még lovagias férfit.
r) Mennyi fizetendő?
s) Négyen segítettek megemelni a szekrényt.
t) Fölösleges dolog sütnie oly nagyon...
u) Egy évig még tanár maradok.
v) Hát ebből az okos fiúból biztosan pénzügyminiszter lesz!
z) Hát sehogyan sem tudsz szorgalmasabb lenni?

507. Húzza alá a mondatok állítmányait két vonallal, alanyait egy vonallal!

a) Lujzáé marad az egész birtok.
b) Most a legnehezebb feladat: bátornak maradni.
c) Én a kerületben a negyedik lettem.
d) Az asztalon virágos terítő, a tálban illatos almák.
e) Merre a vasútállomás?
f) Az unokaöcsém tizenegy múlt karácsonykor.
g) Nincs mit beszélnünk egymással.
h) Hol a kabátod?
i) Csák Máté földjén ti vagytok az isten.
j) Az ügy megfenekleni látszik.
k) Igaz, már elmúlt ötvenöt éves, de szerintünk ő mindig fiatal marad.
l) Milyen volt az előadás?
m) Bármi történik is, ő a példaképem marad.
n) Kedvem van énekelni.
o) Ez is jó lett volna.
p) Fogadóóra a könyvtárban 18.30-tól.
r) Hát, ez az óra sem volt semmi!
s) Meg volt zavarodva.
t) Egyre kevesebb idő marad a karbantartásra.
u) Meg lehet azt mondani szép nyugodtan is.
v) Falu kocsmájában van az én lakásom.
z) Legnagyobb cél pedig itt e földi létben: ember lenni mindig, minden körülményben.

508. Milyen szófajú szó töltheti be a tárgy szerepét? Alkosson mondatokat, melyekben a tárgy a megadott szófajnak megfelelő! Ha nincs megoldás, húzza ki a sort!

a) ige: .....
b) főnév: .....
c) melléknév: .....
d) határozószó: .....
e) személyes névmás: .....
f) kölcsönös névmás: .....
g) visszaható névmás: .....
h) vonatkozó névmás: .....

i) kérdő névmás: .....
j) határozatlan névmás: .....
k) főnévi igenév: .....
l) melléknévi igenév: .....
m) határozói igenév: .....

509. Írjon (mondatba foglalva és aláhúzva) három különféle példát ragtalan tárgyra!

a) .....
b) .....
c) .....

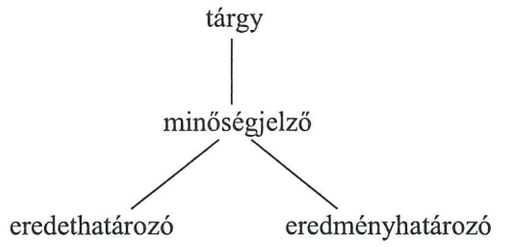
510. *Meg kell tanulnod a helyesírást!*

a) Alakítsa át a fenti mondatot úgy, hogy a mondat tárgya jelöletlen legyen!
.....
b) Milyen szófajú szó került a tárgy szerepébe?
.....

511. A tárgynak milyen sajátos szerkezeti fajtáit találjuk a következő mondatokban?

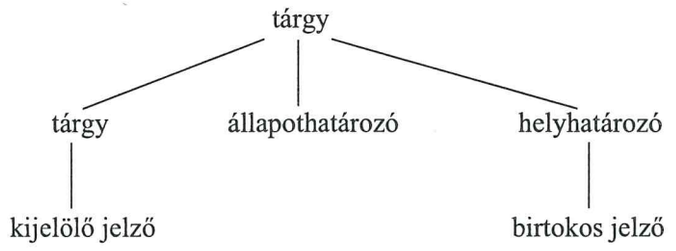
a) Hallottam sírni a vasat. .....
b) Szeretném magam megmutatni. .....
c) Hatalmas kezdesz lenni végre, nép! .....
d) Egy-egy szárnyat, combot nyújt a kicsinyeknek. .....

512. Írjon egy olyan mondatot, amelyben a szerkezetes tárgy (az ágrajzban alaptag) felépítése a következő:

.....

513. Írjon egy olyan mondatot, amelyben a szerkezetes tárgy felépítése a következő:

.....

514. Írjon példát mondatba foglalva *a)* halmozott tárgyra, *b)* összetett tárgyra, *c)* többszörös tárgyra!

a) .....
b) .....
c) .....

515.

a) *A vizsgázó valamennyit tudott.* b) *A vizsgázó valamennyit tudta.*

Miért általános ragozású az első mondat állítmánya, miért határozott ragozású a másodiké?

.....

.....

516. Szerkesszen olyan mondatot, melyben a halmozott, összetett tárgynak csupán (a) a segédigenévi tagjai vannak mellérendelő viszonyban; (b) csupán a névszói részei vannak mellérendelő viszonyban!

a) .....

b) .....

517. Állapítsa meg, milyen mondatrész szerepét tölti be a tárgyragos szó a következő mondatokban!

a) Jártam a zajos világot. .....

b) A halottnak is hármat harangoznak. .....

c) Mit háborgattok? Takarodjatok innen! .....

d) A szőlővesszők naponta egy-egy araszt nyúltak. .....

e) Várj még néhány percet! .....

f) Jaj, de jót aludtam! .....

g) Nem gondolkozol te túl sokat ezen a problémán? .....

518. Milyen mondatrész szerepét tölti be a főnévi igenév a következő mondatokban?

a) Nem szabad beszélnem. .....

b) Hagyj beszélnem! .....

c) Akarok beszélni. .....

d) Nem fogok beszélni! .....

519. Írjon olyan mondatot, melyben a többszörös tárgy egyik tagja halmozott is!

.....

520. Indokolja meg, mi a magyarázata az egy mondaton belüli két-két tárgynak az alábbi esetekben!

a) *Mit hánytorgatod fel nekem örökké a múltat?*

.....

b) *A rendőr kezét felemelve megállította a villamost.*

.....

521. Írjon egy olyan tárgyas szintagmát, melyben a bővítmény mellérendelő szószerkezet!

.....

522. Írjon bővítményekkel együtt négy olyan igét, mely mellett a tárgyi és a határozói bővítmény váltakozhat!

a) .....

b) .....

c) .....

d) .....

523. Írjon példát *a)* időhatározói, *b)* számhatározói, *c)* módhatározói és *d)* okhatározói értékű tárgyra!

a) .....

b) .....

c) .....

d) .....

524. Töltse ki a táblázatot példákkal!

A határozó típusa	Kötött határozók	Szabad határozók
Aszemantikus határozó		–
Helyhatározó		
Időhatározó		
Állapothatározó		
Számállapot-határozó		
Eredethatározó		
Eredményhatározó		
Partitivusi határozó		
Társhatározó		
Módhatározó		
Okhatározó		
Célhatározó		
Tekintethatározó		
Fok- és mértékhatározó		
Eszközhatározó		
Részeshatározó		
Hasonlító határozó		–

525. Alakítsa át a következő mondatot úgy, hogy a szavak mondatrészszerepe a feltüntetett módon alakuljon!

	Pista	*diák*	*tanár*	*lesz.*
a)	alany	eredethatározó	az összetett állítmány névszói része	az összetett állítmány igei része
b)	alany	értelmező	az összetett állítmány névszói része	az összetett állítmány igei része
c)	alany	értelmező	eredményhatározó	igei állítmány
d)	eredethatározó	értelmező	alany	igei állítmány

a) .....
b) .....
c) .....
d) .....

526. Igazolja példákkal, hogy a határozó kifejezhető

a) ragos névszóval: .....
b) névutós névszóval: .....
c) *mint* + ragtalan névszóval: .....
d) határozószóval: .....
e) főnévi igenévvel: .....
f) határozói igenévvel: .....
g) ragtalan *-andó/-endő* képzős melléknévi igenévvel: .....

527. Írjon példát mondatba foglalva ragtalan névszóval kifejezett határozóra!

.....

528. Mutassa be mondatba foglalva az állapothatározót

a) ragos főnévvel: .....
b) ragos melléknévvel: .....
c) határozószóval: .....
d) névutós névszóval: .....
e) névmással: .....
f) határozói igenévvel kifejezve: .....

529. Mutassa be mondatba foglalva a módhatározót

a) ragos főnévvel: .....
b) ragos melléknévvel: .....
c) határozószóval: .....
d) névutós névszóval: .....
e) névmással: .....
f) határozói igenévvel kifejezve: .....

530. Milyen határozófajtát fejez ki a főnévi igenév az alábbi Arany-idézetekben?

Mesélni, danolászni nem volt párja. .....
Nem vagyok erős hurcolni e rám szakadt életet. .....

531. Bizonyítsa példákkal, hogy a célhatározó kifejezhető: *a)* ragos főnévvel, *b)* névutós főnévvel, *c)* főnévi igenévvel, *d)* beálló történésű melléknévi igenévvel, *e) hogy* kötőszós alárendelt mondattal!

a) .....
b) .....
c) .....
d) .....
e) .....

532. Állapítsa meg, milyen mondatrész szerepét töltik be a következő mondatok *-ban/-ben* ragos névszói!

a) Súlyos betegségben szenved: .....
b) Megakadályozta a betegséget a továbbterjedésében: .....
c) Ez az ember itt van alkalmazásban: .....
d) Több hallgató részesül ösztöndíjban: .....
e) Ezt előírták a szabályzatban: .....
f) Sikeres vizsgát tett le a bizottság jelenlétében: .....

533. Állapítsa meg, milyen mondatrész szerepét töltik be a következő mondatok *-ra/-re* ragos névszói!

a) Ösztöndíjat adott a tanulók ismereteinek kibővítésére: .....
b) A paraszt tanítói pályára adta a fiát: .....
c) A gyerekeket két csoportra osztotta: .....
d) Mosolyogva nézett a fiára: .....
e) A kormány ajánlatára cselekedett: .....
f) Negyed kettőre gyere haza! .....

534. Írjon egy-egy olyan mondatot, amelyben az okhatározó *a)* ragos névszó, *b)* névutós névszó, *c)* határozói igenév!

a) .....
b) .....
c) .....

535. Két határozófajta csak előzményhatározóként fordul elő. Írjon egy-egy mondatot e határozók alkalmazásával, és nevezze meg fajtájukat is!

a) .....
A határozó fajtája: .....
b) .....
A határozó fajtája: .....

536. Három határozófajta csak véghatározóként fordul elő. Írjon egy-egy mondatot e határozók felhasználásával, és nevezze meg fajtájukat is!

a) .....
a határozó fajtája: .....
b) .....
a határozó fajtája: .....
c) .....
a határozó fajtája: .....

537. Mutasson be példákkal két olyan határozófajtát, melyben az irányhármasság teljes rendszerében kimutatható!

A) ..... határozó, pl.
a) .....
b) .....
c) .....

B) ..... határozó, pl.
a) .....
b) .....
c) .....

538. Írjon egy példát mondatba foglalva *a)* számhatározóra és *b)* számállapot-határozóra!

a) .....
b) .....

539. Írjon egy-egy olyan mondatot, amelyben a *lázasan* szóalak *a)* az alannyal, *b)* a tárggyal, *c)* a határozóval megnevezett személy állapotára utaló állapothatározó!

a) .....
b) .....
c) .....

540. **A)** Állapítsa meg, milyen határozó van a következő mondatokban!
B) Bizonyítsa be elemzésének helyességét a megfelelő átalakítással!

A)
a) A málnaszörp hidegen jó. .....
b) A vendéget hűvösen fogadták. .....
c) A gyerekek szüleikkel sétálnak. .....

B) Az átalakítással nyert mondatok:
a) .....
b) .....
c) .....

541. Írjon egy olyan mondatot, melyben együtt szerepel eszközhatározó és eszközlő határozó!

.....

542. Bizonyítsa be a mondatok megfelelő átalakításával, hogy az első mondat határozója állapothatározó, a második mondaté társhatározó!

a) *Csak langyosan tudom meginni a kakaót.*
Átalakítva: .....
b) *Béla mindig tejjel issza a teáját.*
Átalakítva: .....

543. Milyen mondatrész szerepét tölti be a határozói igenév a következő mondatokban?

a) Megijedve a kutyától, futni kezdett. .....
b) Látogatják a szomjas betyárok| Kecskemétre menvén a vásárra.
.....
c) Zöldre van a rácsos kapu festve. .....
d) Kímélve szorítá páncélos ölébe. .....
e) Gizgazzal benőve minden istenoltár. .....

544. Írjon három olyan egyszerű mondatot, amelyben az állítmányt eredményhatározó bővíti! Az elsőben *-ra, -re* ragos, a másodikban *-ba, -be* ragos, a harmadikban *-vá, -vé* ragos névszó fejezze ki az eredményhatározót!

a) .....
b) .....
c) .....

545. Írjon három olyan egyszerű mondatot, amelyben az állítmányt okhatározó bővíti! Az elsőben *-ból, -ből* a másodikban *-tól, -től*, a harmadikban *-n (-on, -en. -ön)* ragos főnév fejezze ki az okhatározót!

a) .....
b) .....
c) .....

546. Milyen határozói funkciója van a *-val, -vel* ragos mondatrésznek a következő mondatokban?

a) Mohó élvezettel kebelezte be a gyöngyöző, hűs sört. .....
b) Ők egész fazékkal esznek. .....
c) Tolvajnéppel cimborálok. .....

547. Írjon egy-egy mondatot, melyben *-on, -en, -ön* vagy *-an, -en* ragos névszó fejezi ki a következő határozókat:

a) hely-: .....
b) mód-: .....
c) eszköz-: .....
d) fok-: .....
e) ok-: .....
f) állapot-: .....
g) idő-: .....
h) számállapot-: .....

548. *Palotai idegen lévén, csakhamar eltévedt a városban.*
Palotai idegen létére biztosan tájékozódott a városban.

A) Mi a mondatrészszerepe az aláhúzott szókapcsolatnak az első mondatban, mi a másodikban?
a) az első mondatban: .....
b) a második mondatban: .....

B) Bizonyítsa állítását a két szókapcsolatnak mellékmondattá való átalakításával!
a) az első mondat: .....
b) a második mondat: .....

549. Állapítsa meg, milyen határozó a *-ra, -re* ragos névszó a következő szószerkezetekben!

a) felriad a lármára: .....
b) ítélethozatalra vonul vissza: .....
c) előnyére változik meg: .....

d) aprópénzre vált: .....
e) ártalmas az egészségre: .....
f) hallgat a tanácsra: .....

550. Állapítsa meg, milyen határozó a *-nak, -nek* ragos névszó a következő szószerkezetekben!

a) befordul a falnak: .....
b) beválik katonának: .....
c) elsőnek szólt hozzá: .....
d) megfelel a valóságnak: .....
e) Pistának is van: .....
f) Pistának hívják: .....

551. Szerkesszen olyan egyszerű mondatot, amelynek három különféle határozója egyaránt *-ban, -ben* ragos!

.....

552. Írjon három mondatot! Az elsőben az állítmányt, a másodikban az alanyt, a harmadikban a mondatnak valamely más mondatrészét bővítse határozó!

a) .....
b) .....
c) .....

553. Írjon egy-egy olyan mondatot, amelyben együtt szerepel *a)* eredet- és eredményhatározó, *b)* hasonlító és fok-mérték határozó, *c)* mód- és állapothatározó!

a) .....
b) .....
c) .....

554. Írjon két egyszerű mondatot! Az elsőben szám-, a másodikban fok- és mértékhatározót fejezzen ki ugyanannak a tőszámnévnek ugyanolyan határozóragos alakja!

a) .....
b) .....

555. Írjon példát

a) kettős fokhatározóra: .....
b) halmozott módhatározóra: .....
c) összekapcsolt helyhatározóra: .....

556. Írjon egy-egy olyan mondatot, amelyben *a)* kettős, *b)* összekapcsolt, *c)* hátravetett (jelzői értékű), *d)* értelmező időhatározó van!

a) .....
b) .....
c) .....
d) .....

557. *A hallgatók egytől egyig sikeresen vizsgáztak.*

a) Hogy nevezzük a fenti mondat többtagú határozóját? .....
b) Milyen határozói körülményt fejez ki? .....

558. *Mintha egy kis serét volna bent, a nyílásban.*

Hogy nevezzük a fenti mondat aláhúzott határozóját?

.....

559. A határozós szószerkezet alaptagja általában akkor lehet főnév, ha deverbális származék (vö. *fára mászás, nyugalomba vonulás* stb.). Mi az oka annak, hogy az alábbi mondatban nem deverbális főnévvel kifejezett mondatrészt bővít helyhatározó?

Öcsém Szegeden katona.

.....

560. Írjon egy-egy olyan mondatot, amelyben határozói igenév tölti be *a)* a módhatározó, *b)* az állapothatározó, *c)* az időhatározó szerepét!

a) .....
b) .....
c) .....

561. Jelezze a táblázatban példával vagy – jellel, hogy a felsorolt határozófajták az alábbi kifejezőeszközökkel előfordulhatnak-e!

	***mint* + ragtalan névszó**	**Ragos névszó**	**Névutós névszó**	**Határozószó**	**Főnévi igenév**	**Határozói igenév**
Helyhatározó						
Időhatározó						
Állapothatározó						
Módhatározó						
Részeshatározó						
Hasonlító határozó						
Célhatározó						

562. Milyen határozói funkciója van az alábbi szószerkezetek bővítményének?

a) kétszer magasabb: .....
b) kétszer nevetni: .....

563. Milyen határozói körülményt fejez ki az alábbi szószerkezetek bővítménye?

a) belenyugszik az ítéletbe: .....
b) koszorúba köti (a virágot): .....
c) elég a szóból: .....
d) valószínűnek látszik: .....
e) több a soknál: .....
f) romokban heverő: .....
g) foghegyről beszélni: .....
h) bizonyságul hívom: .....
i) (rossz) előjelekkel indul: .....

564. Írjon példát a következő határozókra:

a) Főnévi igenévvel kifejezett aszemantikus határozó:
.....
b) Névutós névszóval kifejezett aszemantikus határozó:
.....
c) *-val, -vel* ragos névszóval kifejezett aszemantikus határozó:
.....
d) *-n* (*-on, -en, -ön*) ragos eszközhatározó:
.....
e) *-ba, -be* ragos eredményhatározó:
.....
f) Számállapot-határozó:
.....

565. Indokolja meg, mi a magyarázata az egy mondaton belüli két-két határozónak az alábbi esetekben!

a) Csak lépésről lépésre oldhatjuk meg ezt a feladatsort.
.....
b) Nem jó reggel a retekből enni.
.....
c) Néhány héttel a vizsga előtt már tudta az anyagot.
.....
d) A polcokon, a székeken, sőt a sarokban is könyvkupacok hevertek.
.....
e) A fejéről a derekára kötötte át a nagy kendőjét.
.....
f) A selyempapírba csomagolt, szalaggal díszített dobozt a szekrény aljába rejtette.
.....
g) Betegen fekve nem lehet vendégeket fogadni!
.....

566. Határozza meg a mondatok kiemelt határozóinak típusát!

a) A költészetnek tökéletesnek kell lennie. .....
b) Vannak nála rondább példányok is a rovarok között. .....

c) Fáradtan nekidöntötte a hátát a szék támlájának. .....
d) A könyv sokkal érdekesebbnek tűnt a filmadaptációnál. .....
e) Szombatonként az egyesületi tagokkal találkozom. .....
f) Weöres a gyerekekhez írt költeményeiben fogalmazott legegyszerűbben. .....
g) A királypiton kétszer akkora volt, mint a királysikló. .....
h) A jó költők a népdalokra is figyelmet fordítanak. .....
i) A miniszter bizottságot küldött ki az ügy kivizsgálására. .....
j) A tüntetésen négy-ötezren vehettek részt. .....
k) Nálam százszorta boldogabb. .....
l) Petőfi a világirodalomban jártas ember volt. .....
m) Te meg tudod különböztetni a tücsköt a szöcskétől ilyen sötétben?
.....
n) Zsírt olvaszt a szalonnából. .....
o) Elutazott a falujától 800 km-re lévő tavacskához. .....
p) Hirdesd kifáradhatatlanul az igazat! .....
r) Éhesen senki sem képes koncentrálni. .....
s) A jelölt izgatottan lépett oda a mikrofonhoz. .....
t) Megrettenve nézünk saját lelkünkbe. .....
u) A művészet élethűen tükrözi vissza a valóságot. .....
v) Péteréknek három autójuk van. .....
z) Fáradtan nem volna szabad operálnia, még neki sem. .....

567. Határozza meg a mondatok kiemelt határozóinak típusát!

a) Első pillantásra észrevettem sántaságát. .....
b) Ne keverd össze a cifraságot a szépséggel! .....
c) Te mindig esőben indulsz el sétálni? .....
d) Az emberiség tele van naivsággal. .....
e) Háromszor kopogj! .....
f) A gyümölcslevest csak langyosan tudta megenni. .....
g) Nagyon fiatalnak nézték az anyámat. .....
h) A művészetben az élethűség eszményítéssel párosul. .....
i) Elsőként te próbálkozhatsz. .....
j) A regény a mesétől folyton távolodott fejlődésében. .....
k) Nem sokkal az éjszaka beállta előtt kiáltást hallottunk. .....
l) A szülők le voltak sújtva. .....
m) Fájdalomdíjként egy csokor vörös rózsát kaptam Mátyástól. .....

n) Egyik változat sem tűnt valószínűnek. .....
o) Tegnap a szokásosnál is jobban bírtam a munkát. .....
p) A formáját illetőleg jó véleménnyel voltam róla. .....
r) Egy vizsgát egy félévben csak kétszer lehet ismételni. .....
s) Igyekeztem gyorsan válaszolni neked. .....
t) Mint mentor ment ki a repülőtérre fogadni a cserediákot. .....
u) Csak két szemet kellene bevenned ebből az orvosságból. .....
v) Már tudom, hogy nincs nála megátalkodottabb az ismerőseim között. .....
z) A rím előbb született, mint a gondolat. .....

568. Határozza meg a mondatok kiemelt határozóinak típusát!

a) Ekkora ködben hová akarsz menni? .....
b) Élő közvetítés szerdánként a sorsolásról. .....
c) Mint magánember volt jelen a rendezvényen. .....
d) Nagyon nyűgösen ébredtem. .....
e) Jog és erény aláztatnak meg a gonoszok által. .....
f) Tegyük a költészetet uralkodóvá! .....
g) A gyermek érdekében lehetővé tették, hogy a család visszaköltözhessen a városba. .....
h) Megsokalltam már látni, hogy pár ezren csak henyélnek. .....
i) Többször ne figyelmeztess a viselkedésemre! .....
j) A fiúk közül hárman is bejutottak az elődöntőbe. .....
k) Először édesnek tűnt, de van valami rossz utóíze. .....
l) A rím miatt kell átrendezni a mondatot. .....
m) A vers a valóságos világból merített világ. .....
n) Harangszó délben Szekszárdról. .....
o) Az olvasás némelyek szerint puszta időtöltéssé aljasult már. .....
p) Nagyon megijedtem a tegnapi veszekedésetektől. .....
r) Nincs nálam boldogabb! .....
s) A fiú szomorúan befordult a falnak. .....
t) Többszöri próbálkozás után végre sikerült megcsinálnia. .....
u) Árulónak nincs helye a csapatban. .....
v) Nagyon csodálkozom a bátorságán. .....
z) Mint apa kiváló, mint főnök csapnivaló. .....

569. Határozza meg a mondatok kiemelt határozóinak típusát!

a) Ma már háromszor szóltál teljesen feleslegesen a gyerekre. .....
b) A segítséged nélkül nem tudtam volna befejezni. .....
c) Bűnrészességért bíróság elé állították. .....
d) Pedig első ránézésre olyan kedvesnek látszott. .....
e) A beszélgetés során felidéztem a tavalyi nyár emlékét. .....
f) Tudomást szereztem az ügy újabb fordulatáról. .....
g) Megszerettem a madagaszkári csótányt, pedig eleinte undorítónak láttam. .....
h) Álmosan vártam, hogy vége legyen az előadásnak. .....
i) A sógorod már négyszer keresett telefonon. .....
j) Legyen igazuk az okosaknak! .....
k) Péter sokkal fiatalabbnak látszott a nővérénél. .....
l) A barackot csak hámozva, tejszínhabbal képes megenni. .....
m) A természet szépsége ideálként áll előttünk. .....
n) Ügyelni kell a rímekre, hogy azok harmóniával szálljanak az ember fülébe. .....
o) Az elbeszélés a meséből keletkezett. .....
p) Mint virágkötő középre inkább a liliomot ajánlanám a krizantém helyett. .....
r) Kérdésemre, hogy jól érzi-e magát, fejbólintással válaszolt. .....

570. Keresse ki a mondatokban a határozókat, és határozza meg típusukat!

a) Péter tanárként dolgozik. .....
b) A Jánosoknak nincsen családfájuk. .....
c) Nekem itt ne ugrálj! .....
d) Az eredmény 3:0 a Vasas javára. .....
e) Ne vedd tőlem e hadicselt zokon! .....
f) Cseberből vederbe jutottunk. .....
g) Holnap, éjfélkor indulunk. .....
h) Elképzelhetetlenül sok a dolga. .....
i) Egy tőről fakadnak. .....
j) Széles e világon nincsen árvább nála. .....
k) Mindnyájuknak el kell menni. .....
l) Vendégségbe megyünk, vacsorára vagyunk hivatalosak. .....
m) A dolgom felől nyugodtan elmehetek. .....